

LISA 8 Sotsiaalainete ainekava

Ainevaldkond “Sotsiaallained”

1. Üldalused

1.1. Ainevaldkonna õppeained ja nende maht

Ainevaldkonda õppeained on inimeseõpetus, ajalugu ja ühiskonnaõpetus. Inimeseõpetust õpitakse alates 1. klassist.

I kooliaste

Inimeseõpetus - 3 nädalatundi (lisatunniressursist 1 tund).

1.2. Ainevaldkonna kirjeldus

Ainevaldkonna õppeainete õpetamise eesmärk on kujundada õpilastes eakohane sotsiaalvaldkondlik pädevus: suutlikkus mõista ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda ning austada inimõigusi ja demokraatiat; vallata teadmisi kodanikuõigustest ja -vastutusest ning käituda nendega kooskõlas; ära tunda kultuurilist eripära; järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; olla huvitatud oma kogukonna, rahva, riigi ja maailma arengust; kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik; tunda ja kasutada lihtsamaid sotsiaalteaduste uurimismeetodeid; tunda huvi ümbritseva maailma vastu.

Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval. Sotsiaalainete vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha ühiskonna arengus põhjuse-tagajärje seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest

väärtustest ja moraalinormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena.

Sotsiaallainete õpetamise põhimõtted:

- 1) Sotsiaallaineid õpetatakse lähtudes **keelekümluse põhimõtetest** ja **LAK-õppe meetodidest eesti ja vene keeles**.
- 2) Õpe toimub **uurimisõppe tundides, baastundides ja kontaktõpetaja tundides**, aga ka **hommikuringides ja päeva kokkuvõttes**. Toetatakse lõimingut teiste õppeainetega ja kesksete teemadega.
- 3) Õpilane on õpetaja **võrdväärne partner**, õpetaja tähtsustab õpilaste eelteadmisi ja huvisid, suunab neid oma potentsiaali avastama ja rakendama. Õppe keskmes on õpilased, kelle **individuaalsusega on iga tunni planeerimisel arvestatud**.
- 4) Kasutatakse **diferentseeritud õppeülesandeid**, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni.
- 5) Toetatakse õpilaste **teadmiste, oskuste ja hoiakute** arengut, sealjuures on põhirõhk hoiakute kujundamisel.
- 6) Arvestatakse õpilaste **võimeid ja suutlikkust, kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas**.
- 7) Kasutatakse **mitmekülgset õppemeetodite valikut** rõhuasetusega aktiivõppemeetoditel.
- 8) Õpilastele võimaldatakse **õppida üksi ja koos teistega** (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks
- 9) **Iseseisva õppe ajal** on õpilastel võimalus omas tempos ülesandeid lahendada ning saada õpetajalt selle kohta tagasisidet.
- 10) **Koostöise õppimise vormis** on õpilastel võimalus arendada oma sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi, koostööoskusi ja eneseväljendusoskust.
- 11) Kasutatakse **nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial** põhinevaid mitmekesiseid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid.

12) Võimaldatakse siduda õpet **koolivälise eluga** (kohtuda erinevate spetsialistidega, kaasata vanemaid jne), et kogu ainekäsitus oleks võimalikult **elulähedane**.

1.3. Võtmepädevuste kirjeldamine ainevaldkonnas

Enesekindel õppija - *tunneb ennast, oma tugevusi ja arenevaid külgi ning julgeb väljendada oma arvamust.*

Inimeseõpetus toetab lapse eneseusalduse kasvu. Õppetegevuste kaudu õpib õpilane sõnastama oma mõtteid ja tundeid, julgeb esineda, oskab ennast esindada ja otsida abi. Erinevate suhtlusolukordade läbimängimine ning tagasiside andmine ja saamine arendab emotsionaalset intelligentsust ja sisemist kindlust.

Analüütiline mõtleja - *uurib, mõtestab, seob infot iseenda ja maailmaga.*

Õpilane õpib vaatlema eluolukordi mitmest vaatenurgast, mõistma, miks inimesed käituvad erinevalt, ja analüüsima oma käitumist ja valikuid. Inimeseõpetuses harjutatakse arutlust, põhjendamist ja valikute tegemist väärtuspõhiselt. Õpilane seostab õpitu eluliste olukordade ja isiklike kogemustega.

Loominguline looja - *väljendab tundeid ja mõtteid loovalt, otsib ainulaadseid lahendusi suhetes ja olukordades.*

Inimeseõpetuses kasutatakse loovust emotsioonide ja väärtuste mõtestamiseks. Õpilased saavad võimaluse luua visuaalseid, kirjanduslikke või draamapõhiseid väljendusviise. Erinevate probleemide lahendamisel otsitakse omapäraseid viise, kuidas läheneda suhtlemisele, lahkhelidele või koostööle.

Hooliv kogukonnaliige - *hoolib teistest, panustab klassi ja kooliellu, osaleb kogukondlikus tegevuses.*

Õpilane õpib märgata, mis toimub tema ümber – teiste tunnetes, sõnades ja vajadustes. Kujundatakse oskust olla toetav, kuulata, väljendada austust ja teha koostööd. Arendatakse kogukonnatunnet ja vastutust. Räägitakse ka digisuhtlusest ja turvalisest veebikäitumisest.

Tasakaalus isiksus - *tunneb ja hoolib oma vaimsest, füüsilisest ja emotsionaalsest tervisest, oskab juhtida oma elu.*

Inimeseõpetus aitab kujundada terviklikku arusaama iseendast – keha, mõtted, tunded, valikud. Õpitakse eneseregulatsiooni, stressiga toimetulekut, enesetunnetuse arendamist ja tervislikke eluviise. Õpetaja toetab õpilase oskust planeerida oma tegevust, puhata ja hoida tasakaalu õppimise ja puhkamise vahel.

1.4. Ainevaldkonna õppeainete lõiming teiste ainevaldkondadega

Keeled. Kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; lugeda ja mõista erinevaid tekste. Õpilasi juhatakse kasutama kohaseid keelevahendeid, ainealast sõnavara ja väljendusrikast keelt ning järgima õigekeelsusnõudeid. Tähtsustatakse teksti kriitilise analüüsi oskust, meediakirjaoskust, teabe hankimist, selle kriitilist hindamist, tööde vormistamist ning intellektuaalse omandi kaitset. Sotsiaallainete õppimise kaudu täiendatakse õpilaste teadmisi erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest.

Õpilasi suunatakse märkama oma kultuuri ja teiste kultuuride erinevusi ning neist lugu pidama. Juhatakse tähelepanu erinevate suhtluskeskkondade reeglitele ning ühiskondlikule mitmekesisusele.

Matemaatika. Kujundatakse järgmisi oskusi: ajaarvamine; ressursside plaanimine (aeg, raha); matemaatiline kirjaoskus, arvandmete esitlemine ja tõlgendamine (graafikud, tabelid, diagrammid); oskus probleeme seada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideid analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida; oskus loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning väärtustada matemaatilist käsitlust, mõista selle sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust.

Loodusained. Õpitakse mõistma looduskeskkonna ja geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule, inimese arengut ja rahvastikuprotsesse; majanduse ressursse; ühiskonna jätkusuutlikku säästlikku tarbimist, üleilmastumist, globaalprobleemide, sh keskkonnaprobleemide märkamist ja mõistmist ning jätkusuutliku ja vastutustundliku eluviisi väärtustamist.

Loovained. Käsitletakse Eesti, Euroopa ja maailma erinevate rahvaste kultuuriteemasid, iluhinnangute muutumist ajas; esteetilist arengut ja eneseteostuse võimalusi, rahvakultuuri ning loomingulist eneseväljendusoskust.

Liikumine. Kujundatakse oskust mõista ja väärtustada kehalise aktiivsuse tähtsust tervisliku eluviisi osana eri ajastuil; arendatakse sallivat suhtumist kaaslastesse ning koostööpõhimõtteid tervislikku eluviisi järgides.

1.5. Läbivate teemade rakendamine ainevaldkonnas

Teekond iseendani - *eneseteadlikkus, väärtused ja emotsionaalne küpsus.*

Inimeseõpetus aitab kujundada õpilase arusaama endast kui ainulaadsest isiksusest. Õpitakse tundma oma tundeid, vajadusi ja piire ning harjutatakse eneseväljendust, eneseregulatsiooni ja otsustusvõimet. Läbi isikliku kogemuse jagamise, tagasiside ja refleksiooni toetatakse enesehinnangu ja sisemise tasakaalu kujunemist.

Rändamine ajas ja ruumis - *isiklik ja ühiskondlik ajalugu, mälu ja identiteet.*

Õpilased uurivad oma juuri, pere ja kogukonna lugu, võrreldes seda ühiskondlike ja kultuuriliste protsessidega. Inimeseõpetuse kaudu kujuneb arusaam, et iga inimene on osa pikemast ajaloost ning muutuvast maailmast. Toetatakse kriitilist mõtlemist infovoogudes ja ajalooliste sündmuste mõtestamist isikliku ja globaalsete vaatenurkade kaudu

Inimene, loodus, tehnoloogia - *inimese tervis, keskkond ja tehnoloogia kasutamine vastutustundlikult.*

Inimeseõpetuses arutletakse inimese kui looduse osa üle. Õpitakse, kuidas elustiil ja tehnoloogia mõjutavad keha, vaimu ja keskkonda. Kujundatakse arusaam tervisest laiemas tähenduses: toit, liikumine, unevajadus, digikäitumine, keskkonnahoid. Toetatakse oskust teha valikuid, mis on kooskõlas nii isikliku kui ka ühise heaoluga.

Liikuv maailm: kogukond, ühiskond ja areng - *koostööoskused, aktiivne kodanikuks kasvamine ja vastutus.*

Inimeseõpetus toetab õpilase kujunemist hoolivaks, koostöövõimeliseks ja vastutustundlikuks ühiskonnaliikmeks. Räägitakse kodanikuks olemise tähendusest, sotsiaalsetest õigustest ja kohustustest, kaasa rääkimise võimalustest kogukonnas. Kujundatakse arusaama mitmekesisusest ja võrdsusest ning toetatakse oskust märgata ebaõiglust ja sekkuda hoolivalt.

1.6. Hindamise alused

Hindamine toimub vastavalt IZUM Erakoolis kehtivale hindamisjuhendile. Hindamisel lähtutakse kujundava hindamise põhimõtetest. Kujundav hindamine annab infot töö protsessi ja tulemuse kohta, selle eesmärk on toetada õpilase arengut ja õpimotivatsiooni.

- Õppetegevuse ajal antakse õpilasele tagasisidet aine ja ainevaldkonna teadmistest ja oskustest ning õpilase hoiakutest ja väärtustest.
- Koostöös kaaslaste ja õpetajaga saab õpilane seatud eesmärkide ja õpitulemuste põhjal täiendavat, julgustavat ja konstruktiivset tagasisidet oma tugevuste ja arenguruumi kohta.
- Praktiliste tööde ja ülesannete puhul antakse tagasisidet töö protsessi ja tulemuse kohta.
- Olulisel kohal on õpilase enesehinnang tehtud tööle, oma panusele, tugevustele ja arenguruumile.

Õpitulemuste hindamise moodused on mitmekesised, sobivad oodatavate õpitulemuste saavutatuse väljaselgitamiseks ja toetavad edasise õppe kavandamist. Õpilane teab, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid – neist teavitamise kord on sätestatud IZUM Erakooli õppekava üldosas.

Õpilase ja õpetaja koostöös hinnatakse ka õpilase õpitulemusi koolivälises mitteformaalses õppes, kui seal omandatu vastab taotlevatele õpitulemustele (nt osavõtt uurimistegevustest , tegevus õpilasesinduses või kodanikuühendustes jm).

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja nendevahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- 1) rakendab õpisiituatsioonis teoreetilisi teadmisi praktiliselt;
- 2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpisiituatsioonis;
- 3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

1.7. Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab valdava osa õppest klassis, kus on:

- 1) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- 2) internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus jm) vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul;
- 2) kasutada klassiruumis ainekava eesmärgi toetavaid õppematerjale ja -vahendeid (nt kontuur- ja seinakaardid, allikakogumikud, käsiraamatud, erialased teatmeteosedm elulooraamatud ja teabekirjandusm illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid), IKT-põhised õppematerjalid jm).

2. Ainekavad

2.1. Inimeseõpetus

2.1.1. Inimeseõpetuse õppeaine kirjeldus

Inimeseõpetuse teemavaldkondi käsitletakse läbivalt baasõppe tundides, uurimisõppes ja kooli igapäevastes regulaarsetes toimingutes (nt hommikuring, päeva kokkuvõte). Inimeseõpetuse üldeesmärk on eneseteadlik, hooliv, sotsiaalselt pädev ning emotsionaalselt tasakaalus õpilane, kes omab sotsiaalses elus vajalikke toimetulekuoskusi ning väärtustab enda ja teiste heaolu.

Inimeseõpetuse ainekava toetab õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas. Õpilase jaoks on kesksel kohal oma identiteedi ja olemuse teadvustamine ning enda ümber olevate erinevate inimeste ja inimrühmade mõistmine ja aktsepteerimine. Inimeseõpetuse kaudu kujundatakse ka esmased teadmised ja hoiakud soolise võrdsuse osas. Tähtsal kohal on õpilases omaduste nagu ausus, õiglus, hoolivus, koostöövalmidus, vastutustunne, kodanikuaktiivsus ja terviseteadlikkus kujundamine.

I kooliastmes õpitakse põhiliselt tundma iseennast, oma pere ja kodumaad ning tegeletakse tervise, aja planeerimise, inimeste vaheliste suhete ja asjade temaatikaga. Aine omandamisel on olulised tunnetuslikud protsessid ja õpilaste praktiline kogemus, läbi mille on kõige lihtsam arendada püsivaid väärtusi ja sotsiaalseid ning emotsionaalseid oskusi.

2.1.2. Inimeseõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid

3. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on tervislik eluviis ning kuidas hoida füüsilist ja vaimset tervist, ning väärtustab neid;
- 5) mõistab oma õigust keelduda ennastkahjustavast tegevusest ning teab, kuidas ohuolukorras abi kutsuda;
- 6) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning väärtustab neid;
- 7) teab Eesti riigi sümboleid ja naaberriike;

- 8) kirjeldab, mis on lapse õigused ja kohustused, mõistab vastutust oma tegude eest ning plaanib oma aega ja igapäevaseid tegevusi;
- 9) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
- 10) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on õiglane ja ebaõiglane käitumine.

2.1.3. Inimeseõpetuse õpitulemused ja õppesisu 1. klassis

Inimeseõpetust õpitakse 45 minutit nädalas. Õpe toimub hommikuringides, päeva kokkuvõtte ringides või uurimisõppes tundides.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
Inimene/mina	Kõigil inimestel on erinevusi ja sarnasusi, kuid me oleme kõik ühtviisi väärtuslikud. Teiste inimestega suheledes oleme alati viisakad.	1. Kirjeldab oma välimust, huve ja tegevusi, mida talle meeldib teha. 2. Teab, mille poolest sarnanevad ja eristuvad erinevad sugupooled. 3. Nimetab, mille poolest ta sarnaneb teistega ja erineb teistest. 4. Väärtustab iseennast ja teisi, igapäevase individuaalsust seoses välimuse, huvide ja tugevusega	Mina. Minu erinevused teistest inimestest ja sarnasused nendega. Iga inimese väärtus ja individuaalsus. Viisakas käitumine. Mina ja endasse suhtumine.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
		ning õigust olla erinev. 5. Selgitab endasse positiivse suhtumise tähtsust ja viisaka käitumise vajalikkust.	
Mina ja minu pere	Iga pere on omanäoline ja väärtuslik. Peres on igaühel oma tähtis roll; oluline on omavaheline hea läbisaamine ja üksteise abistamine. Ohtusreeglitest kinnipidamine aitab koduümbruses turvaliselt liigelda.	1. Kirjeldab, mille poolest perekonnad erinevad ja sarnanevad, ning väärtustab üksteise abistamist, arvestamist ja toetavaid peresuhteid. 2. Selgitab lähemaid sugulussuhteid, teab oma kohustusi peres ning pereliikmete erinevaid rolle kodus ja tööl. 3. Kirjeldab ja eristab võimalusi pereliikmete abistamiseks kodustes töödes. 4. Jutustab oma pere traditsioonidest ja kodust. 5. Kirjeldab ohtlikke kohti ning olukordi kooliteel ja koduümbruses, oskab tänaval/liikluses ohutult käituda ja valib ohutu tee sihtpunkti.	Kodu. Koduarmastus. Perekond, erinevad pered. Vanavanemad ja teised sugulased. Pereliikmete tegevus ja rollid. Vanemate ja teiste inimeste töö. Kodused tööd. Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne, austus. Kodu traditsioonid. Koduümbrus, naabrid ja naabruskond. Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ohud kodus ja koduümbruses. Liiklusreeglid.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
Mina ja kodumaa	Meie kodumaa on Eesti. Eestis elavad eri rahvustest inimesed. Erinevatel rahvastel on erinevad tavad ja kombed, mida on põnev tundma õppida ja oluline austada.	1. Tunneb ära Eesti Vabariigi lipu, vapi ja rahvusliku ning kodukoha sümbolika. 2. Oskab nimetada Eesti Vabariigi pealinna, sünnipäeva ja presidenti. 3. Leiab Euroopa kaardilt Eesti ning Eesti kaardilt kodukoha. 4. Nimetab oma kodukoha tuntud inimesi ja paiku ning väärtustab kodumaad. 5. Kirjeldab rahvakombeid ning teab Eestis elavate rahvuste tavasid ja kombeid ning austab neid.	Eesti – minu kodumaa. Eesti teiste riikide seas. Naaberriigid. Kodukoht: küla, vald, linn, maakond. Eesti Vabariigi riiklikud, rahvuslikud ja kodukoha sümbolid. Rahvakalendri tähtpäevad. Erinevate rahvaste tavad ja kombed. Sallivus.
Mina: aeg ja asjad	Oma päeva planeerides peame arvestama sellega, kuidas aeg kulgeb.	1. Eristab, mis on aja kulg ja seis. 2. Oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist. 3. Kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust, täpsust ja ausust.	Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. Õppeainete üleselt + lõiming matemaatika ja keeltega.

2.1.4. Inimeseõpetuse õpitulemused ja õppesisu 2. klassis

Inimeseõpetust õpitakse 45 minutit nädalas. Õpe toimub hommikuringides, päeva kokkuvõtte ringides või uurimisõppes tundides.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
Mina ja tervis	Haiguste leviku ja ravi eripärasid mõistes oskame hoida enda ja teiste tervist. Esmabivõtteid tundes ning osates abi kutsuda võime päästa elu.	Õpilane: 1. kirjeldab tervet ja haiget inimest; 2. teab, kas haigused on nakkuslikud või mitte; 3. teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud; 4. demonstreerib õpituatsioonis lihtsamaid esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav, kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhambustus); 5. teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi.	Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Ravimid. Abi saamise võimalused. Esmaabi.
Mina:aeg ja asjad	Erinevad tegevused mõjutavad meie heaolu erinevalt.	Õpilane: 1. eristab, mis on aja kulg ja seis;	Aeg. Aja plaanimine. Oma tegevuse kavandamine. Täpsus, lubadused, vastutus ja ausus. Minu oma, tema oma, meie oma. Asja väärtus ja hind. Asjade

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
	Igal asjal on väärtus. Asju tuleb kasutada heaperemehelikult ja nende jagamise juures järgida reegleid.	2. oskab koostada oma päevakava, väärtustades aktiivset vaba aja veetmist; 3. väärtustab oma tegevusi, mis on positiivsete tunnete tekkimise allikaks; 4. selgitab asjade väärtust; 5. oskab eristada oma ja võõrast asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta; 6. väärtustab ausust asjade jagamisel.	väärtus teiste väärtuste seas.
Mina ja Meie	Sõpruse aluseks on usaldus, hoolimine ja üksteise mõistmine. Õppides mõistma oma tundeid, saan paremini aru endast ja teistest. Kõik tunded on vastuvõetavad, kuid kõik tegevused ei ole. Igal tegevusel on oma tagajärg, millega peab arvestama.	Õpilane: 1. kirjeldab omadusi, mis peavad olema heal sõbral, ning hindab ennast nende omaduste järgi; 2. väärtustab sõprust ja koostööd; 3. eristab enda head ja halba käitumist, kirjeldab oma käitumise tagajärgi ning annab neile hinnangu; 4. väärtustab leppimise, vabandust palumise ja vabandamise tähtsust	Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Sallivus. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste abistamine. Ausus ja õiglus. Leppimine. Vabandust palumine ja vabandamine. Oma muredest rääkimine ja tunnete väljendamine. Oskus panna end teise inimese olukorda. Keeldumine kahjulikust tegevusest. Hea ja halb käitumine. Südametunnistus. Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed. Mäng ja töö. Õppimine. Kohustetunne ja vastutus. Meeskonnatöö. Tööjaotus.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
	Hoolimatu käitumine ja kiusamine pole vastuvõetavad.	inimsuhetes; 5. nimetab ja kirjeldab inimeste erinevaid tundeid ning toob näiteid olukordadest, kus need tekivad, ja leiab erinevaid viise nendega toimetulekuks; 6. mõistab, et kiusamine ja vägivald ei ole aktseptitud ja lubatud käitumine, ning teab abi saamise võimalusi kiusamise ja vägivalla korral; 7. kirjeldab oma sõnadega, mida tähendavad vastutustundlikkus ja südametunnistus; 8. väärtustab üksteise eest hoolitsemist ja üksteise abistamist; 9. kirjeldab oma tegevuse plaanimist nädalas, väärtustades vastutust; 10. nimetab üldtunnustatud käitumisreegleid ja põhjendab nende vajalikkust; 11. eristab tööd ja mängu; 12. selgitab enda õppimise eesmärged	Õppetund 17–22 „Probleemide lahendamine“; Õppetund 5–10 „Empaatia“; Õppetund 1–4 „Õpioskused“.

Teema	Keskne idee	Õpitulemused	Õppesisu
		ning toob näiteid, kuidas õppimine aitab igapäevaelus paremini hakkama saada; 13. teab tegureid, mis soodustavad või takistavad õppimist.	
Mina: teave ja asjad	Meedia avaldab meile mõju ja sellest teadlik olles saame teha paremaid valikuid. Raha teenitakse tööga ning selle eest saab osta asju ja teenuseid. Raha kasutamisel tuleb arvestada vajaduste ja võimalustega.	Õpilane: 1. kirjeldab eri meeltega tajutavaid teabeallikaid; 2. selgitab, kuidas võivad reklaamid mõjutada inimeste käitumist ja otsuseid ning mis on turvaline käitumine meediakeskkonnas; 3. teab, et raha eest saab osta asju ja teenuseid ning et raha teenitakse tööga; 4. selgitab, milleks kasutatakse raha ning mis on raha teenimine, hoidmine, kulutamine ja laenamine; 5. kirjeldab, mis vajadusi tuleb arvestada taskuraha kulutades ja säästes.	Teave ja teabeallikad ning nende kasutamine. Reklaami mõju. Turvaline käitumine meediakeskkonnas. Raha. Raha teenimine, kulutamine ja laenamine, säästmine. Oma kulutuste plaanimine. Lõiming matemaatikaga.

2.1.5. Inimeseõpetuse õpitulemused ja õppesisu 3. klassis

Inimeseõpetust õpitakse 45 minutit nädalas. Õpe toimub hommikuringides, päeva kokkuvõtte ringides või uurimuslikus õppes.

Teema	Kesksed ideed	Õpitulemused	Õppesisu
Mina ja tervis	Haiguste leviku ja ravi eripärasid mõistes, oskame hoida oma tervist. Haigused võivad olla peamiselt füüsilised või vaimsed. Igaüks suudab enda ja teiste tervist positiivselt	Õpilane: 1) kirjeldab, kuidas oma tervise eest hoolt kanda; kirjeldab tervet ja haiget inimest; 2) kirjeldab seoseid tervise hoidmise viiside vahel: mitmekesine toitumine, uni ja puhkus ning liikumine; 3) teab, et ravimeid võetakse siis, kui ollakse haige, ning et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud; 4) eristab vaimset ja füüsilist tervist; 5) demonstreerib õpistuatsioonis lihtsamaid	Tervis. Terve ja haige inimene. Tervise eest hoolitsemine. Vaimne ja füüsiline tervis. Tervislik eluviis: mitmekesine toit, piisav uni ja puhkus, liikumine ja sport. Ohud tervisele ja toimetulek ohuolukorras. Ravimid. Abi saamise võimalused. Esmaabi. Käitumisreeglid. Käitumise mõju ja tagajärjed.

Teema	Kesksed ideed	Õpitulemused	Õppesisu
	mõjutada. Inimese tervist mõjutavad tema harjumused ja valikud, sealhulgas toitumine, liikumine, uni ja puhkus. Esmabivõtteid tundes ning osates abi kutsuda võime päästa elu.	esmaabivõtteid ja abi saamise võimalusi (nt haav,kukkumine, mesilase nõelamine, ninaverejooks, praht silmas, puugihammustus, põletus ja rästikuhammustus); 6) nimetab, kelle poole pöörduda erinevate murede korral; 7) teab hädaabi telefoninumbrit ja oskab kutsuda abi; 8) väärtustab tervislikku eluviisi. 9) demonstreerib õpistuatsioonis, kuidas keelduda ennastkahjustavast või muust tervist ohustavast tegevusest.	
Mina Meie	Inimestel on erinevad vajadused.	Õpilane: 1) nimetab inimese eluks olulisi vajadusi ja võrdleb enda vajadusi teiste omadega; 2) nimetab enda õigusi ja kohustusi; 3) teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused.	Minu ja teiste vajadused. Lapse õigused ja kohustused.